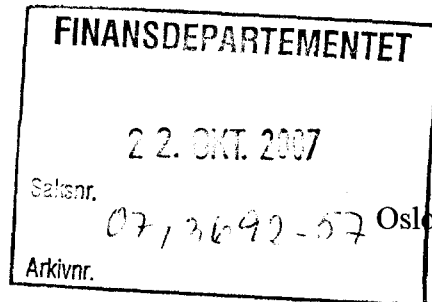

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

The Norwegian Institute of
Public Accountants

P.O. Box 5864 Majorstuen
N-0308 OSLO
Wergelandsveien 1
Telephone: +47 23 36 52 00
Fax: +47 23 36 52 02
firmapost.dnr@revisornett.no
www.revisornett.no

Deres ref. 07/3692 FM PCB

Høring – gjennomføring av EØS-regler tilsvarende EUs tredje hvitvaskingsdirektiv i norsk rett

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 24. august 2007 og brev av 25. september 2007.

Generelle og prinsipielle merknader

Lovens tittel og formål

Tittelen på gjeldende hvitvaskingslov er "Lov om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv.". Utvalget foreslår at den nye lovens tittel skal være "Lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv", jf. utredningens pkt 2.3.

Det fremstår for oss som klart at lovens tittel og formål er rettet mot hvitvasking og terrorfinansiering. Til tross for at formålsangivelsen i ny hvitvaskingslov unngår bruk av begrepet "hvitvasking", har utvalget lagt til grunn at formålet med den nye loven reelt sett vil være det samme som formålet med gjeldende lov, jf utredningens pkt. 1.1.

Rapporteringspliktiges undersøkelsesplikt inntreer imidlertid ved mistanke om at en transaksjon har tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller forhold som rammes av straffeloven § 147 a eller b. I utredningen pkt. 2.3 uttaler lovutvalget at det ikke anser det som problematisk at lovens tittel isolert sett gir inntrykk av et noe snevrere formål enn lovens reelle formål.

Vi mener dette er misvisende og uheldig lovteknikk. Av hensyn til klarhet i lovverket er det sentralt med samsvar mellom lovens tittel og formål. Ved manglende samsvar vil man få misforståelser knyttet til forståelsen av hva som er lovgivers intensjoner og hva loven er ment å omfatte. Omfanget av pliktene etter gjeldende hvitvaskingslov er etter vårt syn ikke klart, og forslaget til ny lov bidrar ikke til at hvitvaskingslovgivningens virkeområde blir klarere, verken for de rapporteringspliktige eller for omverdenen. Dersom lovens tittel skal være som foreslått, bør lovens formål være forebygging og bekjemping av hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger. Begrepet "hvitvasking" bør derfor også defineres i loven. En slik definisjon vil også kunne bidra til klargjøring av forholdet mellom hvitvaskingsloven og straffeloven § 317. Uten en slik definisjon vil det fremstå som uklart om det er fullt samsvar

mellom de to lovene med hensyn til hvilke former for disposisjoner knyttet til utbytte fra straffbare handlinger som er ment omfattet, eller om det eksisterer former for befatning med utbytte som kun omfattes av den ene eller andre lov.

Lovens virkeområde

I kapittel 5 i utredningen omtales undersøkelses- og rapporteringsplikten, og i pkt. 5.2.3.2 redegjøres det for innholdet i de foreslåtte kravene i lovforslaget § 16 og § 17.

Det har siden hvitvaskingsloven ble vedtatt i juni 2003 vært vanskelig for mange rapporteringspliktige, herunder revisorene, å fastslå omfanget av undersøkelses- og rapporteringsplikten. Gjeldende hvitvaskingslovgivning er ikke klar på dette området. Vi mener forslaget til ny hvitvaskingslov bør utformes slik at man i størst mulig grad unngår uklarhet knyttet til rekkevidden av de plikter som rapporteringspliktige etter forslaget til ny lov er underlagt.

Undersøkelsesplikten skal som i gjeldende lov, inntre ved mistanke om transaksjoner med tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller forhold som rammes av straffeloven §§ 147 a eller 147 b. Rapportering skal skje dersom mistanken etter gjennomførte undersøkelser ikke avkreftes. Begrepet "straffbar handling" omfatter enhver straffbar handling uten avgrensning, og inkluderer både forbrytelser og forseelser. Ved å gi loven en slik rekkevidde vil også skatte- og avgiftsunndragelser, svart omsetning utenfor regnskapet samt straffbare brudd på aksje- og selskapslovgivningen omfattes. For revisor vil lovforslaget medføre at det blir vanskelig å skille mellom rapporteringsplikt knyttet til avdekkede straffbare handlinger med utbytte, og transaksjoner knyttet til utbytte av straffbare handlinger. Begrepet "transaksjoner skal tolkes svært vidt, der nærmest enhver befatning med utbyttet vil omfattes av loven.

Vi finner det unødvendig og lite formålstjenlig at gjeldende lov og forslaget til ny lov er så vidt omfattende. Vi kan vanskelig se at det kan være lovgivers intensjon at revisorene må rapportere samtlige avdekkede straffbare handlinger som gir et utbytte, herunder ulovlige lån i selskaper, ulovlig utbytte, sparte utgifter som følge av straffbare brudd på bestemmelser som pålegger selskapet å ha visse ordninger etc. Ved avdekking av slike lovbrudd vil det alltid foreligge mistanke om etterfølgende transaksjoner knyttet til disse straffbare handlingene. Vi mener verken hvitvaskingsdirektivet eller FATFs anbefalinger nødvendiggjør en så omfattende hvitvaskingslov. Lovverket i de øvrige EU-/EØS-land er da etter det vi erfarer heller ikke så omfattende. Tatt i betraktning Økokrims begrensede ressurser, vil mange meldinger om mistenkelige transaksjoner ikke kunne følges opp. Dette vil gi uheldige signaler, og kan medføre at respekten for loven reduseres.

For å få en tilstrekkelig og hensiktsmessig avgrensning av hvilke straffbare handlinger (med tilhørende utbytte) loven bør omfatte, bør det vurderes innført en form for vesentlighetsgrense. Vi viser i den forbindelse til Finansdepartementets forslag fra 2004 om innføring av rapporteringsplikt i revisorloven § 6-1 for revisorer knyttet til visse straffbare forhold. Forslaget går i korthet ut på å innføre en begrenset rapporteringsplikt til politiet hvor det under utøvelsen av virksomheten oppstår mistanke om straffbare handlinger som kan kvalifisere for høyere straff enn 6 måneders fengsel. En tilsvarende vesentlighetsgrense i hvitvaskingsloven vil medføre et mer hensiktsmessig og formålstjenlig omfang på pliktene etter hvitvaskingsloven. Vi har i vårt høringssvar av 24. september 2004 uttrykt støtte til dette forslaget med unntak for skatte- og avgiftsområdet hvor vi mener denne rapporteringen burde

skje til skatte- og avgiftsmyndighetene. Vi tror dette er et bedre forslag enn utvalgets forslag i NOU 2007:10.

Revisors opplysningsplikt ved bytte av revisor

Etter gjeldende revisorlov § 7-2 første ledd plikter ny revisor å be tidligere revisor om en uttalelse om det foreligger forhold som tilsier at ny revisor ikke bør påta seg oppdraget. Det fremgår videre at tidligere revisor skal gi slike opplysninger uten hinder av taushetsplikten. Denne plikten og unntaket fra revisors taushetsplikt er en del av revisors bidrag i arbeidet med bekjempelse av økonomisk kriminalitet, ettersom den revisjonspliktige ikke kan skifte revisor uten at ny revisor vil få kjennskap til forhold tidligere revisor har påpekt.

Kredittilsynet har i rundskriv 13/2006 pkt 7.3 uttalt at ettersom det foreligger en lovpålagt plikt for ny og tidligere revisor til å kommunisere ved revisorskifte, kan det ikke være noe til hinder for at tidligere revisor opplyser om mistanke om hvitvasking, undersøkelser og om eventuell rapportering til Økokrim, dersom disse forholdene har hatt betydning for revisors fratreden. Vi forutsetter at bestemmelsen i § 20 annet ledd i lovforslaget ikke endrer på denne forståelsen.

Merknader til det enkelte kapittel i høringen

3.8.3.1 Forbud mot kontantbetaling

Flere land i Europa har innført forbud mot kontantbetaling over en viss beløpsgrense. Dette gjelder blant annet Danmark, Belgia og Frankrike. Utvalget antar at et slikt forbud vil være et egnet tiltak for å motvirke hvitvasking og terrorfinansiering, men konkluderer med at dette ikke bør gjennomføres i Norge blant annet begrunnet med at det vil medføre færre rapporter til Økokrim om mistenkelige transaksjoner. Det foreslås isteden innført en plikt for forhandlere av gjenstander til å gjennomføre kundekontroll for kontanttransaksjoner for beløp på kr 40.000 kroner eller mer.

Vår oppfatning er at innføring av et kontantforbud vil være en lettere ordning å administrere for næringslivet enn ordningen med kundekontroll på transaksjoner på 40.000 eller mer. Et slikt kontantforbud er etter vår oppfatning også et mer effektivt virkemiddel for å motvirke ulovlige transaksjoner enn hva den foreslåtte legitimasjonsplikten vil være. Etter vår mening bør et kontantforbud på beløp over kr 40.000 erstatte den foreslåtte kundekontrollen, og bør gjelde for kjøp av både gjenstander og tjenester

4.4.3.2 og 4.11.3.2 Kjente personer og personlig fremmøte

I lovtkastet § 7 fjerde ledd foreslås et generelt unntak fra plikten til å kreve gyldig legitimasjon der den rapporteringspliktige er sikker på en fysisk persons identitet. Vi støtter en slik bestemmelse. Et absolutt krav til fysisk fremmøte ved legitimasjon vil i mange tilfeller være unødvendig kostnadskrevende og vanskelig å praktisere. Tilsvarende støttes forslaget om unntak fra bekreftelse av fysisk personers identitet i § 7 femte ledd for personer når den rapporteringspliktige er sikker på vedkommendes identitet. En slik unntaksbestemmelse vil for mange revisjonspliktige og revisjonsselskaper medføre at de slipper å gjennomføre unødvendige administrative handlinger ved valg eller bytte av revisor. Spesielt gjelder dette for revisjonspliktige i geografiske områder av landet der "alle kjenner alle".

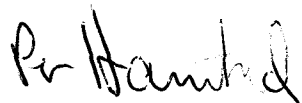
4.4.3.3 Krav om registrering for etablering av kundeforhold § 8 fjerde ledd

Utvalget skulle etter mandatet særskilt vurdere om det bør være et krav at juridiske personer som vil etablere kundeforhold med en finansinstitusjon, skal være registrert i foretaksregisteret, enhetsregisteret eller tilsvarende. Utvalgets konklusjon er at dette ikke er nødvendig, men det forslås innført strengere krav til registrering av opplysninger og bekreftelse av identitet for kunder som ikke er registrert i offentlig register, jf lovutkastet § 8 fjerde ledd.

Vi støtter denne konklusjonen, og ser det som positivt at forholdet nå klargjøres. Dette er en praktisk problemstilling som ofte oppstår i forbindelse med revisors bekreftelser av krav til innbetaling av innskudd til selskaper før stiftelsene meldes til Foretaksregisteret. Etter vår oppfatning har det hos finansinstitusjonene i Norge vært ulik forståelse av om dette har vært mulig.

Vi står gjerne til disposisjon med utdyping av kommentarene.

Med vennlig hilsen
Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. direktør

Harald Brandsås
Fagdirektør